

Terveysten edistämisen professori Tiina Laatikainen
Kansallinen diabetesfoorumi 15.5.2012

Suomiko terveyden edistämisen mallimaa?

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO

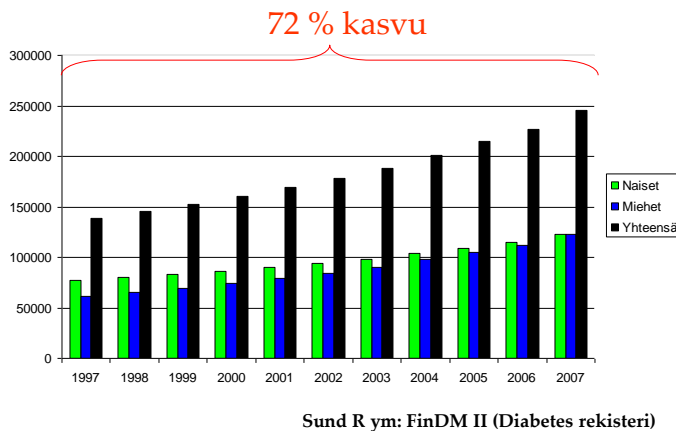
Tiedätkö, montako diabeetikkoa maassamme on tällä hetkellä?

Tyypin 2 Diabetes Suomessa

- Mikä on T2 diabeteksen esiintyvyys ?
- Mikä on T2 diabeteksen ilmaantuvuus?
- Miten hyvässä hoidossa diabeetikkomme ovat?
- Reagoidaanko ajoissa ja hoidetaanko riskitekijöitä kunnolla?
- Miten ennaltaehkäisy toimii?
- Mihin suuntaan ollaan menossa?

Tyypin 2 diabetes Suomessa

Glukoosiainevaihdunnan häiriöt

D2D Study 2004, 45-74 -vuotiaat

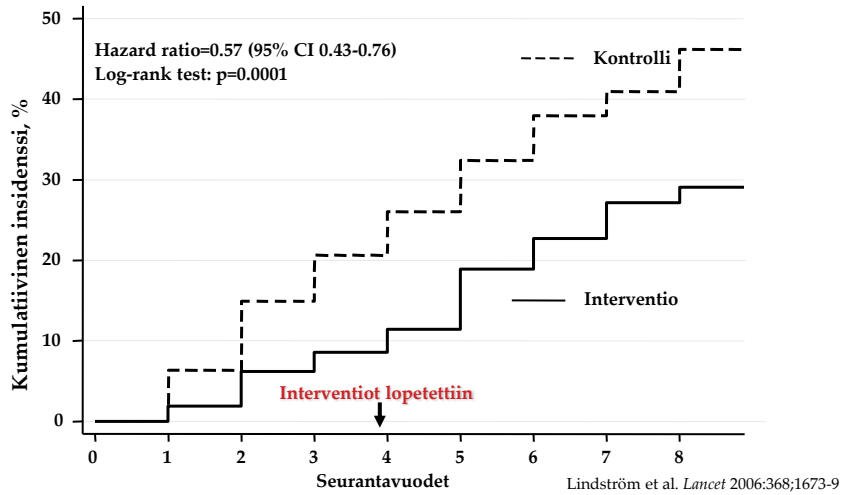
	Miehet	Naiset
• Diagnosoitu T2D	7.4%	4.3%
• Tutkimuksessa havaittu T2D	8.3%	6.9%
• IGT	14.7%	15.9%
• IFG	9.3%	4.8%
Yhteensä	41,8%	33,2%

Note: Brackets in the original image group 'Diagnosoitu T2D' and 'Tutkimuksessa havaittu T2D' for men (total 15.7%) and women (total 11.2%).

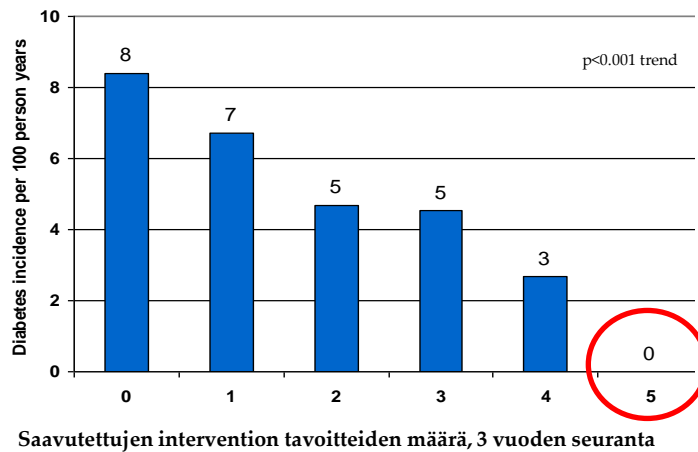
Peltonen ym *Suom Lääkäril* 2006;61:163-70

DPS Study: T2D insidenssi

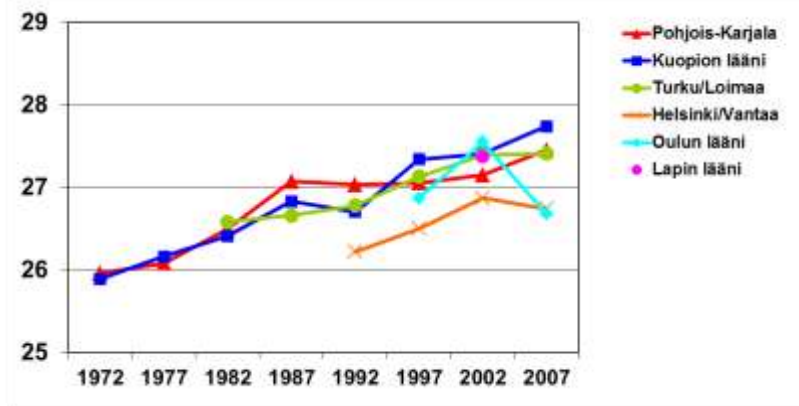

DPS Study: T2D insidenssi intervention tavoitteiden saavuttamisen mukaan

Miesten BMI, 35-59 -vuotiaat

FINRISKI²⁰⁰⁷

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO

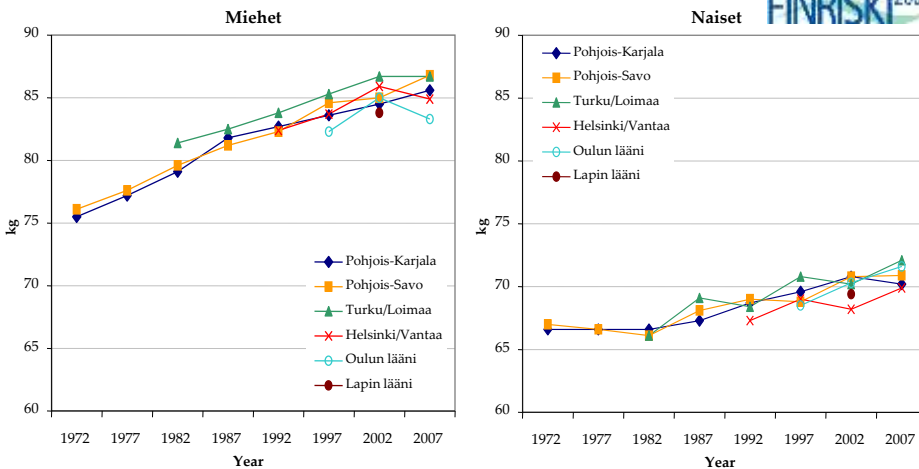
Suomiko terveyden edistämisen mallimaa?/ Tiina Laatikainen

6.6.2012

7

Miesten keskipaino lisääntynyt 10 kg ja naisten 5 kg viimeisten 30 vuoden aikana, 30-59 -vuotiaat

FINRISKI²⁰⁰⁷

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO

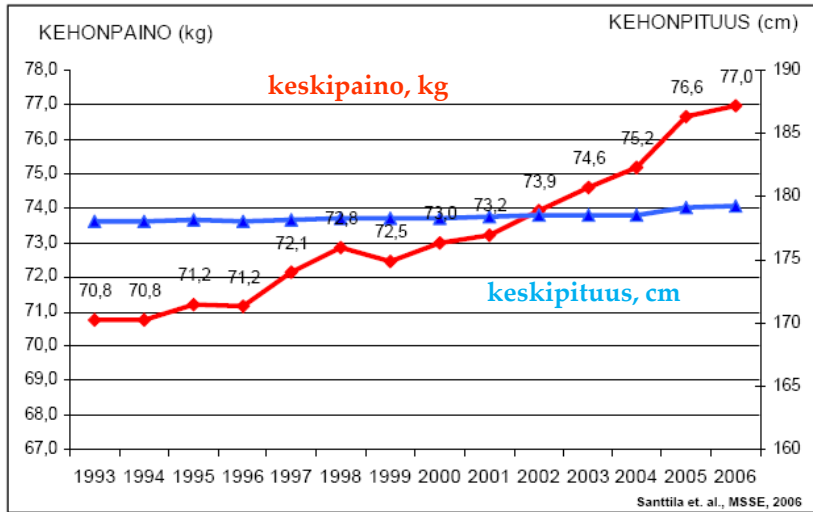
Peltonen et al. *KTL:n julkaisu* B34/2008

Suomiko terveyden edistämisen mallimaa?/ Tiina Laatikainen

6.6.2012

8

Varusmiesten keskipaino

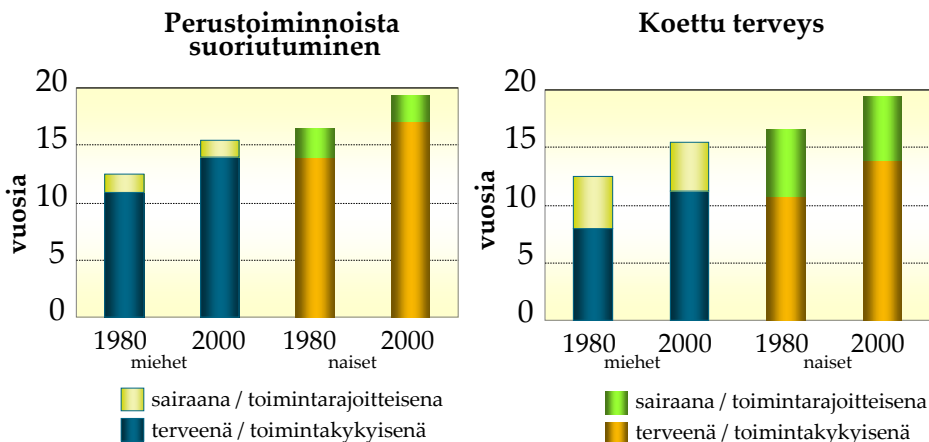
*Terveyden edistämisen malleja
ja osaamista Suomesta*

Menestystarinoita Suomesta

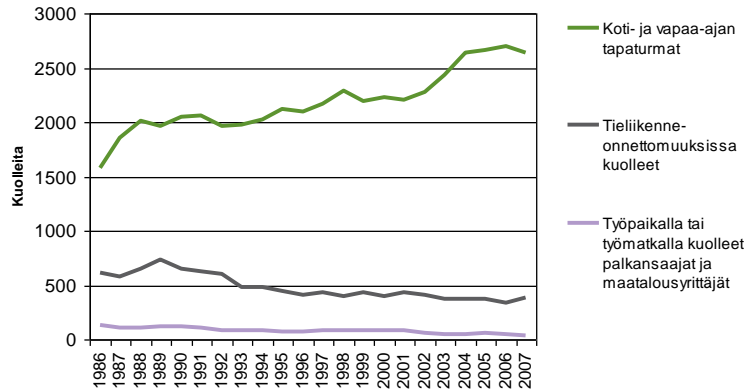
- Odotettavissa olevan eliniän piteneminen
- Toimintakyvyn ja koetun terveyden paraneminen
- Sydän- ja verisuonitautikuolleisuuden väheneminen
- Miesten tupakkasyöpien väheneminen
- Nuorten hammasterveyden paraneminen
- Liikenne- ja työtaturmakuolemien väheneminen
- Itsemurhien väheneminen

65-vuotiaan miehen ja naisen elinajan odotteen jakautuminen terveisiin ja sairaisiin elinvuosiin

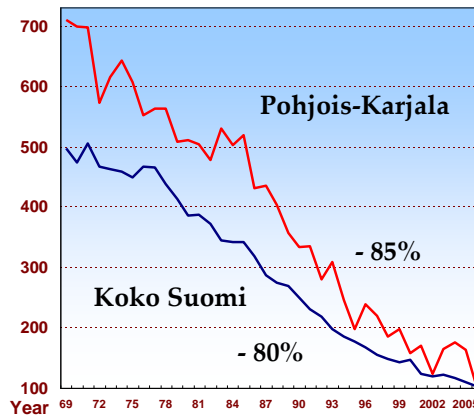
Kuolleisuus liikenne ja työpaikkatapaturmiin on vähentynyt

Miesten ikävakioitu sepelvaltimotautikuolleisuus 1969-2006

Pohjois-Karjala ja
koko Suomi
35-64 -vuotiaat

Kuolleisuus/100000

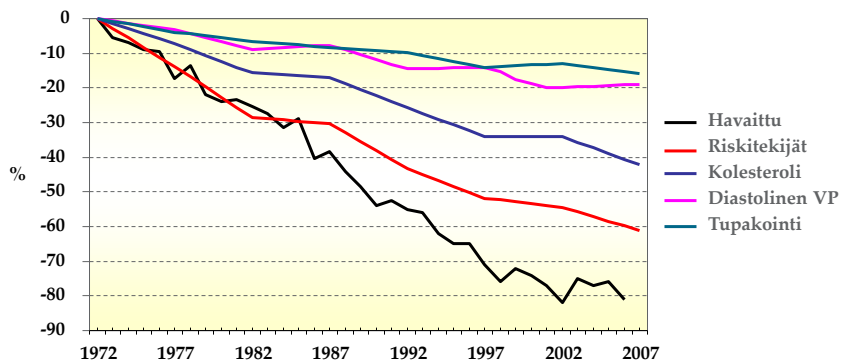
Kuolleisuuden laskun merkitys henkilöinä 35-74 -vuotiailla

- 1970-2006
 - 230 000 sydän- ja verisuonitautikuolemaa vähemmän
 - 130 000 sydänkuolemaa vähemmän
 - 330 000 sydäninfarktia vähemmän
- Vuonna 2006
 - 9100 sydän- ja verisuonitautikuolemaa vähemmän
 - 5800 sydänkuolemaa vähemmän
 - 15 000 sydäninfarktia vähemmän

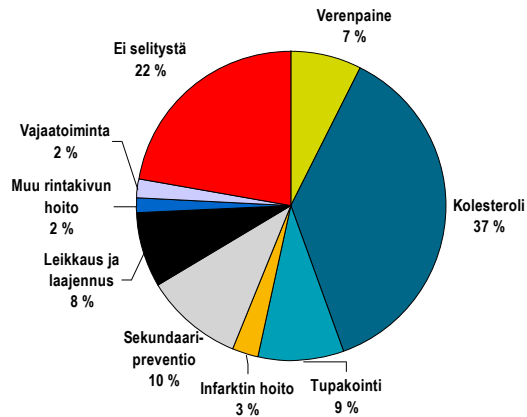

Riskitekijöiden vaikutus kuolleisuuden laskuun

Havaittu ja riskitekijöiden laskulla ennustettu sepelvaltimotautikuolleisuus, miehet 35-64 v.

Sepelvaltimotautikuolleisuuden alenemista selittävät tekijät 1982-1997

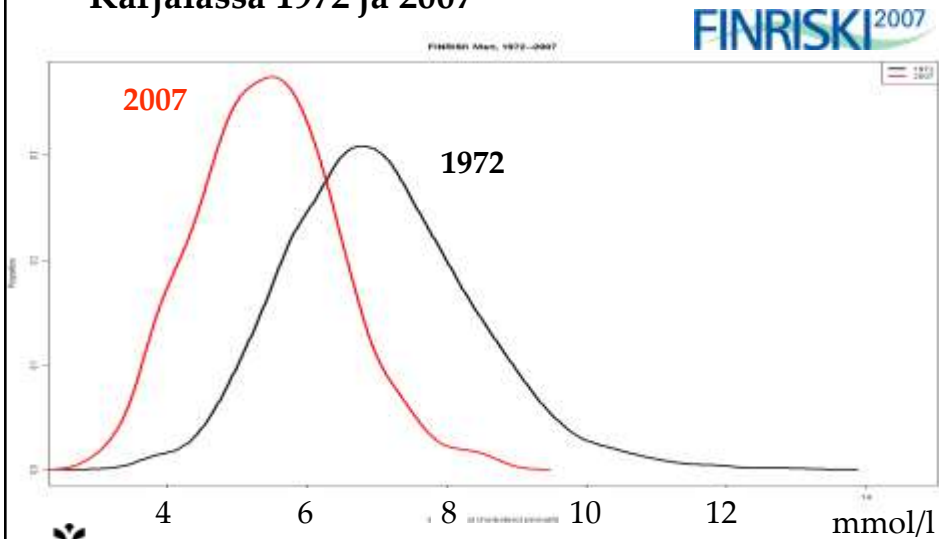
ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO

Laatikainen T et al. Am J Epid 2005;162:762-773

Suomiko terveyden edistämisen mallimaa?/ Tiina Laatikainen

6.6.2012 17

Kolesterolin jakauma miehillä Pohjois-Karjalassa 1972 ja 2007

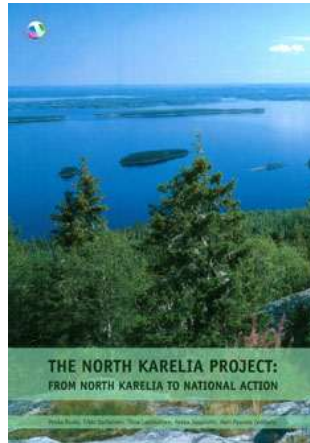

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO

Suomiko terveyden edistämisen mallimaa?/ Tiina Laatikainen

6.6.2012 18

Suomen mallia maailmalle

Suomen mallia maailmalle

Isfahan Healthy Heart Program
Isfahan, Iran

Heart of Mersey, UK

Suomen mallia maailmalle

Prevention of Type 2 Diabetes Mellitus by Changes in Lifestyle among Subjects with Impaired Glucose Tolerance

Jaakko Tuomilehto, M.D., Ph.D., Jaana Lindström, M.S., Johan G. Eriksson, M.D. et al. for the Finnish Diabetes Prevention Study Group. N Engl J Med 2001; 344:1343-1350

Kihyvä
PÄIJÄT-HÄME 2002 - 2012
TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISHANKE

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO

Suomiko terveyden edistämisen mallimaa?/ Tiina Laatikainen

6.6.2012 21

Mikä suomalaisten menestystarinoiden taustalla?

- Tutkimustiedosta käytännön sovelluksiin
- Kansallinen ohjaus ja asiantuntijuus
- Toimiminen kaikilla tasoilla
- Lainsäädäntö, asetukset, suositukset, verotus
- Vahva perusterveydenhuolto
- Sektoreiden välinen yhteistyö
- Tiedolla vaikuttaminen
- Aktiivinen media
- Kansainvälinen yhteistyö

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO

Suomiko terveyden edistämisen mallimaa?/ Tiina Laatikainen

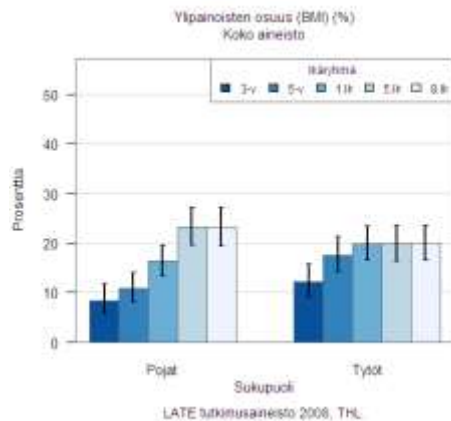
6.6.2012 22

Ehkäisyn mahdollisuudet

- Suurin osa valtimosairauksista olisi ehkäistävissä terveillä elintavoilla
 - Ainakin 80 % sepelvaltimotautitapauksista
 - Yli 90 % tyyppin 2 diabetestapauksista
- Elintavat avainasemassa myös syövän ehkäisyssä
 - Noin kolmasosa (1/3) syöpätapauksista olisi ehkäistävissä terveellisellä ravinnolla ja liikunnalla
 - Valtaosa hengityselinsyövästä tupakoimattomuudella

Lähes neljännes yläkouluikäisistä lapsista on ylipainoisia

Nyt on aika toimia!

Taltuta diabetes. Nyt!

www.uef.fi